

РОЗДІЛ 1. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ (З ГАЛУЗЕЙ ЗНАНЬ)

РОЗВИТОК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ПРАВИЛЬНОЇ ВИМОВИ ЯК ВАЖЛИВА УМОВА МАЙБУТНЬОГО ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

DEVELOPMENT OF PRACTICAL SKILLS OF CORRECT PRONUNCIATION AS AN IMPORTANT CONDITION FOR FUTURE PROFESSIONAL COMMUNICATION IN ENGLISH

У статті досліджується важливість розвитку практичних навичок правильної вимови як невід'ємної складової іношомовної професійної комунікативної компетентності майбутніх фахівців. Зважаючи на зростання ролі англійської мови як глобального інструменту міжкультурного спілкування, правильна вимова розглядається не лише як лінгвістичний компонент, а як чинник ефективності професійної взаємодії у міжнародному середовищі. Саме фонетичні помилки найчастіше ускладнюють розуміння, а не лексичні чи граматичні. Доведено, що ефективна комунікація має вирішальне значення у професійній сфері. У статті акцентовується увага на тому, що недостатній рівень вимовної компетенції може стати бар'єром у професійній діяльності, знижувати рівень сприйняття повідомлення, викликати труднощі у взаєморозумінні. Автори аналізують основні причини низького рівня сформованості навичок правильної вимови серед здобувачів вищої освіти, зокрема недостатню інтеграцію фонетичного компоненту в освітні програми та відсутність регулярної фонетичної практики. Окремо розглянуто ефективні традиційні методи й технології навчання правильної вимови, зокрема аудіо-візуальні засоби, імітаційні вправи та інноваційні, такі як мобільні додатки, онлайн-платформи, інтерактивні завдання. Автори наголошують, що систематичне впровадження інноваційних підходів до розвитку фонетичної компетентності сприяє підвищенню рівня професійної готовності студентів до спілкування англійською мовою в умовах глобалізованого світу. Зроблено висновок, що застосування системних методів і використання сучасних підходів до вивчення вимови може значно підвищити якість міжнародної комунікації та забезпечити їхню готовність до професійного спілкування в іношомовному середовищі.

Ключові слова: англійська мова, правильна вимова, фонетична компетентність, професійна комунікація, міжкультурне спілкування, практичні навички, інноваційні методи навчання, цифрові технології, вища освіта, інтерактивні вправи.

The article examines the importance of developing practical skills of correct pronunciation as an integral component of foreign language professional communicative competence of future specialists. Given the growing role of English as a global tool of intercultural communication, correct pronunciation is considered not only as a linguistic component, but also as a factor in the effectiveness of professional interaction in an international environment. It is phonetic errors that most often complicate understanding, rather than lexical or grammatical ones. It has been proven that effective communication is of crucial importance in the professional sphere. The article emphasizes that an insufficient level of pronunciation competence can become a barrier in professional activity, reduce the level of message perception, and cause difficulties in mutual understanding. The authors analyze the main reasons for the low level of formation of correct pronunciation skills among higher education students, in particular, insufficient integration of the phonetic component into educational programs and the lack of regular phonetic practice. Effective traditional methods and technologies for teaching correct pronunciation have been considered, in particular, audio-visual aids, simulation exercises and innovative ones, such as mobile applications, online platforms, interactive tasks. The authors emphasize that the systematic implementation of innovative approaches to the development of phonetic competence contributes to an increase in the level of professional readiness of students to communicate in English in a globalized world. It has been concluded that the application of systemic methods and the use of modern approaches to studying pronunciation can significantly improve the quality of international communication and ensure their readiness for professional communication in a foreign language environment.

Key words: English language, correct pronunciation, phonetic competence, professional communication, intercultural communication, practical skills, innovative teaching methods, digital technologies, higher education, interactive exercises.

УДК 81'355:811.111(045)
DOI <https://doi.org/10.32782/ip/85.2.1>

Кравченко Т.М.,
докт. філос., доцент,
доцент кафедри англійської мови,
літератури з методиками навчання
Мукачівського державного університету

Бопко І.З.,
канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри англійської мови,
літератури з методиками навчання
Мукачівського державного університету

Бедевельська М.В.,
канд. пед. наук, доцент,
ст. викладач кафедри англійської мови,
літератури з методиками навчання
Мукачівського державного університету

Вступ. У сучасному світі, де зростає глобалізація, знання іноземних мов, зокрема англійської, стає важливим компонентом успішної кар'єри в багатьох професійних сферах. Одним з ключових аспектів вивчення англійської мови є вміння правильно вимовляти слова та фрази. Це не тільки

сприяє ефективному спілкуванню, але й підвищує довіру співрозмовників та зменшує ймовірність непорозуміння.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Правильна англійська

вимова є важливим компонентом професійної комунікативної компетентності майбутніх фахівців у різних сферах – від міжнародного бізнесу до освіти та наукової діяльності. Здатність чітко та зрозуміло передавати думки англійською мовою без фонетичних спотворень є запорукою ефективного професійного спілкування.

У сучасному глобалізованому суспільстві, де англійська мова є домінуючим засобом міжнародного спілкування, формування професійної комунікативної компетентності майбутніх фахівців набуває особливого значення. Одним із критичних компонентів цієї компетентності виступає правильна англійська вимова, яка безпосередньо впливає на ефективність усного міжкультурного спілкування, академічного обміну та професійної взаємодії.

Незважаючи на зростання уваги до граматики та словникового запасу в процесі навчання, саме вимова залишається однією з найскладніших та найменш досліджених складових мовної підготовки, яка водночас має значний вплив на успішність професійної діяльності. Неточності у фонетичному оформленні мовлення можуть стати серйозною перешкодою на шляху до порозуміння, спричинити втрату авторитету мовця в очах партнерів чи клієнтів, а також знизити ефективність міжособистісної комунікації в ділових, освітніх та наукових контекстах.

У цьому контексті наукове та педагогічне співтовариство стоїть перед важливим завданням – визначити оптимальні методи й підходи до формування правильної англійської вимови у процесі фахової мовної підготовки. Актуальність проблеми зумовлює необхідність перегляду існуючих програм навчання англійської мови для професійних цілей та включення цілеспрямованої фонетичної підготовки як одного з пріоритетних напрямів розвитку професійної мовної компетентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема формування правильної англійської вимови в контексті професійної комунікативної компетентності активно досліджується як у вітчизняній, так і в зарубіжній лінгводидактиці.

Серед українських дослідників слід відзначити Андрусь І. І. (використання гейміфікації), Баранову К. І. (використання цифрових технологій), Беляєву О. В. (використання мобільних додатків), Богомолу Т. А. (використання інноваційних підходів у викладанні іноземних мов), Мотіну Н. Б. (формування фонетичної компетентності студентів нефілологічних спеціальностей), Семеног О. І. (вивчення інтонації як складової іншомовної комунікативної компетентності).

Одним з головних завдань міжкультурної комунікації є забезпечення взаєморозуміння між учасниками комунікативного процесу. На думку Дж. Дервінга та М. Манро, вимова є критичним

фактором у досягненні взаєморозуміння між мовцями, зокрема в ситуаціях міжкультурної комунікації. Автори доводять, що помилки у вимові частіше викликають непорозуміння, ніж лексичні чи граматичні похибки, що підтверджує актуальність спеціальної фонетичної підготовки для тих, хто використовує англійську мову. Автори наголошують, що неточності у вимові знижують рівень розуміння повідомлення, можуть створювати хибне враження про рівень професійної підготовки мовця та спричиняти труднощі у формальному діловому чи академічному контексті [8].

Згідно з дослідженням А. Селсе-Мурсії, Д. Брінтона та Дж. Гудвіна, у професійному середовищі, де ефективна комунікація має вирішальне значення (наприклад, у медичній, технічній чи юридичній сферах), недостатньо просто знати спеціалізовану термінологію – потрібно вміти правильно її артикулювати. Неправильна акцентуація або спотворення звуків може призвести до серйозних непорозумінь або втрати довіри з боку колег, партнерів чи клієнтів [7].

У дослідженнях Л. Дженкінс акцент робиться на соціолінгвістичному аспекті правильної вимови. Науковиця стверджує, що «зрозуміла вимова» є мінімально необхідним стандартом для ефективної комунікації в міжнародному середовищі, оскільки вона знижує ризик стигматизації мовця та сприяє його включенню до професійної спільноти [10].

Крім того, сучасні дослідження у сфері викладання англійської мови як іноземної зосереджуються на пошуку інтегрованих підходів до розвитку вимови, які поєднують аудіювання, повторення, інтонаційне моделювання та використання технологій, таких як автоматизовані тренажери вимови чи застосунки на базі ШІ (наприклад, Pronunciation Coach, ELSA Speak). Це свідчить про зростання інтересу до використання цифрових інструментів у процесі фонетичного навчання.

Таким чином, аналіз сучасних наукових джерел показує, що правильна англійська вимова дедалі частіше розглядається як ключова складова професійної мовної підготовки, яка вимагає системного та цілеспрямованого підходу в навчальних програмах.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість досліджень щодо формування правильної англійської вимови у професійній комунікативній компетентності, проблема має низку недостатньо вивчених аспектів. Серед них – неінтегрований фонетичний компонент у програми англійської мови направленої на професійне спілкування, обмежене використання цифрових технологій в навчанні, недостатнє вивчення соціопсихологічного впливу акценту та потреба у критеріях «зрозумілої» вимови. Необхідно зосередити увагу на

міждисциплінарному підході для подальшого розвитку досліджень, що об'єднує лінгводидактику, прикладну фонетику, технології навчання, соціолінгвістику та психологію професійного спілкування.

Таким чином, для подальшого розвитку досліджень необхідним є зосередження уваги на міждисциплінарному підході, який поєднує лінгводидактику, прикладну фонетику, технології навчання, соціолінгвістику та психологію професійного спілкування.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою цієї статті є обґрунтування важливості формування правильної англійської вимови як ключового компонента професійної комунікативної компетентності фахівців у галузях, що вимагають активного міжкультурного спілкування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток практичних навичок правильної вимови формує аудіо-артикуляційні вміння здобувачів, сприяючи розвитку таких важливих параметрів, як чіткість вимови, контроль за наголосом, інтонаційною виразністю, ритмічною структурою висловлювання.

Наявність помилок у вимові або інтонації часто призводить до непорозуміння у спілкуванні або зниження рівня мовленнєвої зрозумілості. Саме тому розвиток практичних навичок правильної вимови займає ключове місце в системі формування іншомовної комунікативної компетентності [8]. Дослідники наголошують, що студенти, які приділяють увагу фонетичним аспектам мовлення, досягають вищих результатів у міжнародних іспитах і легше долучаються до академічної мобільності.

Формування правильної вимови – це складний і тривалий процес, який вимагає не лише теоретичної підготовки, а й постійної практики, інтеграції аудіовізуальних засобів та комунікативних вправ. Згідно із сучасними підходами до викладання англійської мови, важливо поєднувати традиційні фонетичні методи з інноваційними інтерактивними технологіями, адаптованими до потреб здобувачів.

Сучасна педагогіка вимагає від викладача поєднання традиційного фонетичного підходу з активними та інноваційними технологіями, які відповідають новим освітнім стандартам.

Традиційні методи, як-от повторення за викладачем (choral and individual drilling), вправи на транскрипцію, диктанти, залишаються необхідними, оскільки формують базову артикуляційну компетенцію та слухову чутливість. Проте вони мають обмеження в контексті індивідуального підходу та автономного навчання, що потребує поєднання з інноваційними підходами, включаючи мультимедійні тренажери, мобільні застосунки та гейміфіковані ресурси [2].

Використання автентичних аудіо та відео значно підвищує мотивацію учнів до вивчення вимови. Це можуть бути уривки з фільмів, подкастів, інтерв'ю, а також таких сервісів, як BBC Learning English або Voice of America Learning English. Аудіювання з подальшим повторенням (техніка shadowing), транскрибування та інтонування уривків допомагає учням розвивати інтонаційно-мелодичний компонент мовлення.

За даними О. І. Семенова, використання автентичного відеоконтенту сприяє розвитку мовленнєвої інтуїції учнів, допомагає їм відчувати ритмічний та інтонаційний малюнок мовлення та зменшувати вплив рідної мови на англійське мовлення [6, с. 109].

Фонетичні вправи є основою для покращення вимови. Вони включають тренування артикуляції, інтонаційні вправи, ритмічну вимову слів і речень, а також роботу з транскрипцією. Як зазначає Н. Б. Мотіна, регулярна практика англійських звуків з використанням схем та таблиць артикуляції дозволяє здобувачам не лише зрозуміти теоретичні основи фонетики, а й розвинути навички автоматизованої вимови [5, с. 94].

У сучасних умовах діджиталізації освіти зростає потреба у впровадженні інноваційних методів навчання, зокрема в галузі фонетики. Інтеграція цифрових інструментів, мобільних застосунків, мультимедійних ресурсів і платформ зі штучним інтелектом значно підвищує мотивацію здобувачів освіти, дозволяє організовувати індивідуалізоване навчання та створює передумови для формування сталої фонетичної компетентності [4].

Інтерактивні ігри та завдання відіграють важливу роль у процесі розвитку практичних навичок правильної вимови. Гейміфікація процесу вивчення фонетики за допомогою інтерактивних вправ (наприклад, онлайн-ігри, диктанти з автоматичним розпізнаванням вимови, вправи з QR-кодами та мобільними додатками) допомагає підвищити інтерес та ефективність навчання [1].

Інноваційні технології у викладанні задля формування практичних навичок правильної вимови мають надзвичайно важливе значення. Цифрові платформи та мобільні застосунки, надають студентам можливість самостійно тренувати артикуляцію та інтонацію з використанням штучного інтелекту та зворотного зв'язку. Ефективність мобільного навчання у розвитку практичних навичок правильної вимови аналізується у працях О. В. Бєляєвої, яка зазначає, що «мобільні додатки стимулюють розвиток автономності студентів і дозволяють здійснювати контроль вимови в режимі реального часу» [3].

Сучасні освітні практики вимагають від викладачів інтеграції технологічних засобів у навчальний процес, що особливо актуально для формування правильної вимови, тобто фонетичних навичок, у здобувачів, які вивчають англійську мову.

Висновок. Комплексне поєднання традиційних та інноваційних методів формування правильної англійської вимови дозволяє не лише покращити якість мовної підготовки студентів, але й забезпечити їхню готовність до професійного спілкування в іншомовному середовищі. Такий підхід сприяє створенню повноцінного іншомовного середовища та формуванню стійкої мотивації до вдосконалення розмовних навичок.

Правильна вимова відіграє вирішальну роль у формуванні майбутнього професійного успіху в іноземній мові. Застосування системних методів і використання сучасних підходів до вивчення вимови може значно підвищити якість міжнародної комунікації та сприяти розвитку успішної кар'єри.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Андрусь І.І. Використання гейміфікації у навчанні фонетики англійської мови. *Інноваційна педагогіка*. 2023. № 55. С. 41–45.
2. Баранова К.І. Фонетична підготовка студентів у процесі вивчення англійської мови з використанням цифрових технологій. *Наукові записки. Серія: Педагогіка*. 2020. № 3. С. 56–62.
3. Беляєва О.В. Мобільні додатки як інструмент формування фонетичних навичок у студентів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. № 6(80). С. 45–53. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/3511>
4. Богомолова Т.А. Інноваційні підходи у викладанні іноземних мов: проблеми та перспективи. *Інноваційна педагогіка*. 2021. № 34. С. 71–75.
5. Мотіна Н.Б. Формування фонетичної компетентності студентів нефілологічних спеціальностей. *Іноземні мови*. 2018. № 3. С. 92–97.
6. Семенов О.І. Інтонація як складова іншомовної комунікативної компетентності. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки*. 2017. № 2(86). С. 107–112.
7. Celce-Murcia M., Brinton D.M., Goodwin J.M. *Teaching Pronunciation: A Course Book and Reference Guide*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. 396 p.
8. Derwing T.M., Munro M.J. Second language accent and pronunciation teaching: A research-based approach. *TESOL Quarterly*. 2005. Vol. 39, No. 3. P. 379–397.
9. Jenkins J. *The Phonology of English as an International Language*. Oxford University Press. 2000. URL: https://www.researchgate.net/publication/244511317_The_Phonology_of_English_as_an_International_Language